

Međunarodni sud za krivično gonjenje lica
odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-03-67-T

Datum: 29. septembar 2011.

Original: FRANCUSKI

PRED PRETRESNIM VEĆEM III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsjedavajući
sudija Frederik Harhoff
sudija Flavia Lattanzi

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 29. septembra 2011.

TUŽILAŠTVO

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNI DOKUMENT

ODLUKA PO ZAHTEVU OPTUŽENOG ZA OBUSTAVU POSTUPKA

Tužilaštvo:

g. Mathias Marcussen

Optuženi:

g. Vojislav Šešelj

I. UVOD

1. Pretresno veće III (dalje u tekstu: Veće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud), rešava po zahtevu Vojislava Šešelja (dalje u tekstu: optuženi) zavedenom na poverljivom osnovu 8. jula 2011,¹ a na javnom osnovu 13. jula 2011, da se postupak protiv njega obustavi zbog zloupotrebe postupka koju je navodno počinio Međunarodni sud (dalje u tekstu: Zahtev).²

II. ISTORIJAT POSTUPKA

2. Na pretresu 20. oktobra 2009, optuženi je Veću podneo usmeni zahtev da se postupak protiv njega obustavi zbog zloupotrebe postupka prouzročene teškim povredama njegovih prava od strane tužilaštva, a posebno njegovog prava da mu se sudi u razumnom roku (dalje u tekstu: Usmeni zahtev).³

3. U svojoj Odluci od 10. februara 2010,⁴ Veće je odbilo Usmeni zahtev optuženog.⁵ Veće je ocenilo da nije došlo do zloupotrebe postupka i konkretno, da pravo optuženog da mu se sudi bez nepotrebnog odlaganja nije prekršeno, i to u svetlu složenosti predmeta, broja saslušanih svedoka, dokaza izvedenih pred Većem, ponašanja strana u postupku i težine optužbi kojima se tereti optuženi.⁶

4. Dana 8. jula 2011, tužilaštvo je na poverljivom osnovu⁷ podnelo zahtev kojim traži od Veća da odbije Zahtev zbog formalnih nedostataka, konkretno zbog toga što je optuženi prekoračio dozvoljeni broj reči, ili alternativno, da odobri tužilaštvu da u

¹ Engleski prevod Zahteva zaveden je 8. jula 2011, a javna neredigovana verzija zavedena je na zahtev Veća 12. jula 2011.

² "Zahtev za obustavu postupka zbog flagrantnog kršenja prava na suđenje u razumnom roku u kontekstu doktrine zloupotrebe postupka", poverljivo, 8. jul 2011. javna neredigovana verzija zavedena je 13. jula 2011. Optuženi je podneo Zahtev na b/h/s 14. juna 2011.

³ Pretres od 20. oktobra 2009, transkript na francuskom 14756-14762.

⁴ "Odluka po usmenom zahtevu optuženog u vezi sa zloupotrebom postupka", javno, 10. februar 2010.

⁵ Odluka od 10. februara 2010, par. 32.

⁶ Odluka od 10. februara 2010, par. 28-32.

⁷ Tužilaštvo je zavelo Zahtev od 8. jula 2011. u javnoj neredigovanoj verziji 20. jula 2011. Optuženi je primio prevod javne neredigovane verzije Zahteva od 8. jula 2011. na b/h/s 27. jula 2011, v. Procès-verbal o prijemu zaveden na javnom osnovu 29. jula 2011.

odgovoru na Zahtev prekorači broj reči odobren Uputstvom o dužini podnesaka i zahteva (dalje u tekstu: Uputstvo)⁸ Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Zahtev od 8. jula 2011).⁹

5. Dana 22. jula 2011. tužilaštvo je na poverljivom osnovu¹⁰ zavelo svoj odgovor na Zahtev (dalje u tekstu: Odgovor),¹¹ u kojem je ponovilo zahtev za odobrenje da prekorači dozvoljeni broj reči i zatražilo od Veća da odbije Zahtev zbog toga što pravo optuženog na suđenje u razumnom roku nije prekršeno.¹²

6. Dana 25. jula 2011, tužilaštvo je na poverljivom osnovu zavelo *corrigendum* Odgovora (dalje u tekstu: *Corrigendum*).¹³

7. Optuženi nije odgovorio na Zahtev od 8. jula 2011. u roku od 14 dana od prijema prevoda na b/h/s, kao što propisuje pravilo 126bis Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik).¹⁴

III. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

1) Zahtev

8. U svom Zahtevu, optuženi traži od Veća da obustavi postupak protiv njega na osnovu doktrine zloupotrebe postupka, ističući teške povrede svojih prava.¹⁵ On

⁸ "Uputstvo o dužini podnesaka i zahteva" (IT/184, Rev. 2), 16. septembar 2005.

⁹ "Zahtev tužilaštva da se odbaci zahtev optuženog za obustavljanje postupka ili, alternativno, zahtev tužilaštva za odobrenje da u odgovoru prekorači dozvoljeni broj reči", poverljivo, 8. jul 2011.

¹⁰ Tužilaštvo je zavelo javnu redigovanu verziju Odgovora 26. jula 2011. Optuženi je primio prevod na b/h/s javne redigovane verzije Odgovora 5. avgusta 2011, v. Procès-verbal o prijemu zaveden na javnom osnovu 10. avgusta 2011.

¹¹ "Odgovor tužilaštva na Zahtev optuženog za obustavu postupka od jula 2011. godine", poverljivo, 22. jul 2011. Optuženi je primio prevod na b/h/s poverljive verzije Odgovora 5. avgusta 2011, v. Procès-verbal o prijemu zaveden na poverljivom osnovu 10. avgusta 2011.

¹² Odgovor, par. 1, 55 i 56.

¹³ "*Corrigendum* Odgovora tužilaštva na Zahtev optuženog za obustavu postupka od jula 2011. godine", poverljivo, 25. jul 2011. Optuženi je primio prevod na b/h/s poverljive verzije *Corrigenduma* 5. avgusta 2011, v. Procès-verbal o prijemu zaveden na poverljivom osnovu 10. avgusta 2011.

¹⁴ Dana 15. jula 2011, optuženi je primio prevod na b/h/s poverljive verzije Zahteva od 8. jula 2011, v. Procès-verbal o prijemu zaveden na poverljivom osnovu 27. jula 2011. Optuženi je imao vremena do 29. jula 2011. da odgovori.

¹⁵ V. konkretno Zahtev, par. 1, 8, 15, 16, 19, 21-23, 26, 27, 30, 43, 45, 60, 63, 66 i 73-77. Optuženi se posebno oslanja na članove 20 i 21 Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut), na pravila 15bis(D), 54, 65ter, 72(B), 73(B), 73bis(B) i (D), 81bis, 90(F), 98ter(C), 108, 111, 116bis i 117(B) Pravilnika, na jurisprudenciju Međunarodnog suda pravde (predmet *Bosna i Hercegovina protiv Srbije i Crne Gore*), i na slučaj mega-postupka protiv sicilijanskog organizovanog kriminala u Palermu 1986. koji je vodilo dvoje profesionalnih sudija specijalizovanih za postupke protiv mafije. Optuženi takođe citira pravne norme merodavne na Međunarodnom sudu, na Međunarodnom krivičnom sudu za Ruandu (MKSR), na Evropskom sudu pravde, na Evropskom sudu za ljudska prava (dalje u tekstu: ESLJP) i u pravosudnoj praksi pojedinih zemalja kao što su Sjedinjene Države, Nemačka, Francuska, Ujedinjeno Kraljevstvo i Srbija.

konkretno tvrdi da predugo trajanje njegovog pritvora,¹⁶ s obzirom na to da Veće nije došlo do faze presude¹⁷ niti je donelo odluku po pitanju trajanja pritvora,¹⁸ predstavlja kršenje njegovog prava da mu se sudi u razumnom roku.¹⁹ Optuženi zaključuje da za njegov pritvor od preko osam godina nema nikakvog opravdanja.²⁰

9. U prilog svom Zahtevu, optuženi je posebno uputio na jurisprudenciju Evropskog suda za ljudska prava (dalje u tekstu: ESLJP) u vezi s pravom optuženih da im se sudi bez odlaganja, u vezi s razumnošću dužine boravka u pritvoru i u vezi sa zaštitom pojedinca od proizvoljnog mešanja države u njegovo pravo na slobodu.²¹ Optuženi se posebno poziva na presudu u predmetu *Erdem protiv Nemačke*, od 5. jula 2011. u kojoj ESLJP podseća na to da se zakonitost dužeg pritvora optuženog mora ocenjivati u svakom pojedinačnom slučaju shodno njegovoj posebnoj prirodi i da, samo ukoliko specifične okolnosti ukazuju na stvarnu potrebu zaštite javnog interesa²² ili na postojanje rizika od bekstva, to može da ide u prilog dužem pritvoru nekog optuženog.²³ U tom pogledu, optuženi tvrdi da ne postoji pitanje zaštite javnog interesa, niti da postoji rizik od bekstva koji bi opravdali trajanje njegovog kontinuiranog pritvora pre izricanja

¹⁶ Zahtev, par. 15, 16, 19, 20 i 73. Optuženi se zasniva na normama prava optuženih da im se sudi u razumnom roku pred ESLJP (članovi 5.3 i 6.1 Evropske konvencije o ljudskim pravima) i kriterijumima iz knjiga o doktrini anglo-saksonskog prava u SAD. Kako bi potkrepio svoje argumente, on citira takođe 6. amandman Ustava Sjedinjenih Američkih Država, član 104 Osnovnog zakona Savezne Republike Nemačke od 23. maja 1949, član 14.3(c) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, član 8.1 Američke konvencije o ljudskim pravima, član 7.2(d) Afričke povelje o ljudskim pravima i pravima naroda, član 47 Povelje o osnovnim pravima Evropske unije, načela 37 i 38 Skupa načela za zaštitu svih osoba u bilo kom obliku pritvora ili zatvora i član 6.1 Konvencije nezavisnih država *Commonwealtha*. Optuženi se takođe oslanja na jurisprudenciju MKSR-a (predmet br. ICTR-00-55, *Tužilac protiv Tarcissea Muvunyija*) v. u vezi s tim konkretno par. 9-13, 23-26, 62i 74-77 Zahteva. Veće napominje da je dosad najduži prvostepeni postupak na MKSR trajao deset godina, v. predmet br. 98-42-T, *Tužilac protiv Pauline Nyiramasuhuko i drugih*.

¹⁷ Zahtev, par. 1, 3, 10, 19-22, 24, 25, 29, 30, 36, 42, 72, 73, 75 i 76. Veće napominje da je u okviru postupka za nepoštovanje suda protiv optuženog, predmet br. IT-03-67-R77.2-A, Žalbena veće potvrdilo kaznu od 15 meseci zatvora koju je donelo Pretresno veće, v. *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.2-A, 19. maja 2010, javna redigovana verzija.

¹⁸ Zahtev, par. 16, 17, 20 i 21.

¹⁹ V. konkretno Zahtev, par. 1, 8, 15, 16, 19, 21-23, 26, 27, 30, 43, 45, 60, 63, 66 i 73-77. Optuženi se posebno oslanja na članove 20 i 21 Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut), na pravila 15bis(D), 54, 65ter(B), 72(B), 73(B), 73bis(B) i (D), 81bis, 90(F), 98ter(C), 108, 111, 116bis i 117(B) Pravidnika, na jurisprudenciju Međunarodnog suda pravde (predmet *Bosna i Hercegovina protiv Srbije i Crne Gore*) i na slučaj mega-postupka protiv sicilijanskog organizovanog kriminala u Palermu 1986. koji je vodilo dvoje profesionalnih sudija specijalizovanih za postupke protiv mafije. Optuženi takođe citira pravne norme merodavne na Međunarodnom sudu, na MKSR, na Evropskom sudu pravde, na Evropskom sudu za ljudska prava (dalje u tekstu: ESLJP) i u pravosudnoj praksi pojedinih zemalja kao što su SAD, Nemačka, Francuska, Ujedinjeno kraljevstvo i Srbija.

²⁰ Zahtev, par. 1, 15, 17, 18, 19, 20, 62 i 73.

²¹ Zahtev, par. 14-22.

²² Zahtev, par. 16 i 17.

²³ Zahtev, par. 18 i 19.

presude.²⁴ Optuženi se takođe poziva na presude u kojima je ESLJP opravdao trajanje pritvora nekih optuženih u složenim postupcima, što takođe navodno ističe preterano trajanje njegovog pritvora.²⁵

10. Optuženi osim toga navodi da se pravo optuženog na ekspeditivnost postupka više poštuje u pravosudnoj praksi pojedinih zemalja, kao što su Srbija, Francuska, Nemačka, Ujedinjeno kraljevstvo, te navodi praksu tih zemalja u vezi s trajanjem pritvora osumnjičenog ili optuženog u raznim fazama krivičnog postupka.²⁶

2) Odgovor tužilaštva

11. U svom odgovoru tužilaštvo najpre podseća da je u svom Zahtevu od 8. jula 2011. tražilo od Veća da odbije Zahtev zbog toga što optuženi nije poštovao ograničenje broja reči koje je određeno Uputstvom, ili alternativno, da u svom odgovoru na Zahtev odobri tužilaštvu da prekorači dozvoljeni broj reči.²⁷ Tužilaštvo ponavlja taj zahtev da mu se odobri prekoračenje dozvoljenog broja reči u Odgovoru, jer mu to omogućuje da istakne slabosti Zahteva.²⁸

12. Tužilaštvo zatim traži od Veća da odbije Zahtev, jer Odlukom od 10. februara 2010. nije konstatovano da je prekršeno pravo optuženog da mu se sudi bez nepotrebnog odgađanja i jer nakon donošenja dotične odluke nije bilo kršenja, te se doktrina zloupotrebe postupka u ovom slučaju ne može primeniti.²⁹ Tužilaštvo konkretno tvrdi da je, kao i Veće, pazilo da u toku postupka poštuje pravo optuženog da mu se sudi bez nepotrebnog odgađanja.³⁰ U tom pogledu, tužilaštvo takođe ističe da je tokom postupka optuženi odbio da koristi mehanizme predviđene Pravilnikom čija je svrha da garantuju prava optuženih na suđenje bez nepotrebnog odgađanja.³¹ Osim toga, tužilaštvo tvrdi

²⁴ Zahtev, par. 16 i 19.

²⁵ Zahtev, par. 22.

²⁶ Zahtev, par. 73.

²⁷ Odgovor, par. 5. Veće napominje da je tužilaštvo u svom Zahtevu od 8. jula 2011. tražilo konkretno da Veće odbije Zahtev zbog toga što, s obzirom na to ima 22.000 reči, te time prekoračuje ograničenje od 3.000 reči, koje je određeno Uputstvom Međunarodnog suda, v. Zahtev od 8. jula 2011, par. 2-4.

²⁸ Odgovor, par. 5-7.

²⁹ Odgovor, par. 1, 4, 55 i 56.

³⁰ Odgovor, par. 4.

³¹ Odgovor, par. 2.

konkretnije da je ponašanje optuženog kao i ostvarenje njegovog prava da se sam zastupa uticalo na dužinu postupka.³²

13. Što se tiče merodavnog pravnog okvira na Međunarodnom sudu, tužilaštvo zatim podseća da je nesporno da je Međunarodni sud dužan da se pridržava opšte prihvaćenih međunarodnih normi vezanih za ljudska prava, ali takođe napominje da, iako pretresna veća mogu uzeti u obzir druge međunarodne institucije i instrumente, ona su dužna da se pridržavaju statutom propisanih instrumenata i prakse samog Međunarodnog suda.³³

14. Što se tiče pitanja razumnog roka za odvijanje postupka i trajanja pritvora, tužilaštvo ističe da se taj rok ocenjuje za svaki predmet posebno i podseća na član 21(4)(c) Statuta, koji garantuje pravo da se optuženom sudi bez nepotrebnog odgađanja, ali ne zabranjuje da u postupku bude bilo kakvog odgađanja i ne nameće vremensko ograničenje trajanja pritvora.³⁴ Tužilaštvo konkretnije navodi da u svojoj proceni trajanja postupka i pritvora, Veće mora da uzme u obzir, između ostalog, postupanje strana u postupku i okolnosti vezane za prekide kontinuiteta postupka.³⁵

15. Tužilaštvo osim toga podseća da pretpretresni pritvor može biti opravdan u odgovarajućim okolnostima i da svaki optuženi može, na osnovu pravila 65(B) Pravilnika, zatražiti od Veća privremeno puštanje na slobodu.³⁶ Tužilaštvo takođe tvrdi da se pritvor u pretpretresnoj fazi koji traje do pet godina ne smatra nerazumnim.³⁷

³² Odgovor, par. 3.

³³ Odgovor, par. 8, 9 i 55.

³⁴ Odgovor, par. 10 i 12. Tužilaštvo potkrepljuje svoje tvrdnje praksom MKSR iz predmeta *Tužilac protiv Théonesta Bagosore, Gratienna Kabiligija, Aloysa Ntabakuzea i Anatola Nsegiumve* (predmet br. ICTR-98-41-T), *Tužilac protiv Prospera Muginareze* (predmet br. ICTR-99-50-T), *Tužilac protiv Ferdinanda Nahimanea, Jean-Boscoa Barayagwize i Hasana Ngezea* (predmet br. ICTR-99-52-A), *Tužilac protiv Arsena Ntahobalija* (predmet br. ICTR-97-21-T), *Tužilac protiv Nyiramasuhukoa, Ntahobalija, Nsabimane, Nteziryayoa, Kanyabashija, Ndayambajea* (predmet br. ICTR-98-42-T) i *Tužilac protiv Andréa Rwamakube* (predmet br. ICTR-98-44C-PT).

³⁵ Odgovor, par. 10 i 11. Tužilaštvo potkrepljuje svoje tvrdnje praksom MKSR u predmetima *Tužilac protiv Théonesta Bagosore, Gratienna Kabiligija, Aloysa Ntabakuzea i Anatola Nsegiumve* (predmet br. ICTR-98-41-T), *Tužilac protiv Prospera Muginareze* (predmet br. ICTR-99-50-T), *Tužilac protiv Ferdinanda Nahimanea, Jean-Boscoa Barayagwize i Hasana Ngezea* (predmet br. ICTR-99-52-A), *Tužilac protiv Arsena Ntahobalija* (predmet br. ICTR-97-21-T), *Tužilac protiv Nyiramasuhukoa, Ntahobalija, Nsabimane, Nteziryayoa, Kanyabashija, Ndayambajea* (predmet br. ICTR-98-42-T) i *Tužilac protiv Andréa Rwamakube* (predmet br. ICTR-98-44C-PT).

³⁶ Odgovor, par. 15 i 16.

³⁷ Odgovor, par. 17. Tužilaštvo citira jurisprudenciju Međunarodnog suda (*Tužilac protiv Tihomira Blaškića*, predmet br. IT-95-14-T), MKSR (*Tužilac protiv Prospera Muginareze*, predmet br. ICTR-99-50-T), Evropske komisiju za ljudska prava (*Ferrari-Bravo protiv Italije*, predmet br. 9627/81, Izveštaj Evropske komisije, 14. mart 1984. i *Ventura protiv Italije*, predmet br. 7438/76, Izveštaj Evropske komisije, 15. decembar 1980) i ESLJP (*W. protiv Švajcarske*, predmet br. 14379/88. Presuda od 26. januara 1993).

16. Tužilaštvo konačno tvrdi da trajanje pritvora optuženog poštuje važeće norme na Međunarodnom sudu i norme međunarodnog humanitarnog prava.³⁸ Tužilaštvo podseća u vezi s tim da je Veće u tri navrata odbilo argument optuženog o nerazumnom trajanju njegovog pritvora u pretpretresnoj fazi.³⁹ Tužilaštvo podseća na istorijat faza odgađanja postupka i na ponašanje optuženog od trenutka njegove dobrovoljne predaje 2003. godine.⁴⁰ Tužilaštvo tako ističe da je optuženi odustao od prava da pobija opravdanost svog pritvora od 23. februara 2003. do 14. juna 2004, a zatim od 2005. do 2011, s obzirom na to da u tim periodima nije ni podneo zahtev za privremeno puštanje na slobodu, niti je uložio žalbu na odluke koje je Veće kasnije donelo na osnovu pravila 65ter(B) Pravilnika, konkretno na Odluku po zahtevu optuženog za privremeno puštanje na slobodu od 23. jula 2004.⁴¹ Tužilaštvo uz to smatra da je trajanje pritvora optuženog, u pretpretresnoj fazi postupka, razumno sa stanovišta važećih normi međunarodnih tela kao što je ESLJP.⁴² Konačno, tužilaštvo ističe da je Veće odvagnulo prava optuženog, koja garantuju član 20 i 21 Statuta, kada je odlučilo da odgodi svedočenja određenih svedoka predviđenih za februar 2009. do novembra 2010.⁴³ Tužilaštvo podseća da je u Odluci od 10. februara 2010. Veće zaključilo da pravo optuženog da mu se sudu u razumnom roku nije prekršeno i da je odbilo zahtev optuženog da se suđenje obustavi zbog zloupotrebe postupka.⁴⁴ Tužilaštvo osim toga ističe da optuženi nije tražio da mu se odobri ulaganje žalbe na tu odluku.⁴⁵

17. Tužilaštvo osim toga tvrdi da u postupku nije bilo nepotrebnog odgađanja nakon Odluke od 10. februara 2010.⁴⁶ Tužilaštvo pobija, dakle, da je došlo do zloupotrebe postupka nakon Odluke od 10. februara 2010. kojom je Veće odbilo zahtev optuženog u

³⁸ Odgovor, par. 48-53.

³⁹ Odgovor, par. 19-21 i 49.

⁴⁰ Odgovor, par. 22-26, 28 i 29.

⁴¹ Odgovor, par. 2, 18-21, 50 i 52.

⁴² Odgovor, par. 53.

⁴³ Odgovor, par. 54. V. "Odluka po zahtevu tužilaštva za obustavu suđenja s Protivnim mišljenjem sudije Antonettija priloženim u dodatku", javno, 11. februar 2009. i "Javna verzija "Objedinjene odluke u vezi s nametanjem branioca, obustavom suđenja i zahtevom tužioca da mu se odobri dodatni broj sati, s Izdvojenim mišljenjem predsedavajućeg Veća, sudije Antonettija, u dodatku"", javno, 24. novembar 2009.

⁴⁴ Odgovor, par. 30-34.

⁴⁵ Odgovor, par. 27. Tužilaštvo takođe podseća na istorijat faza odgađanja postupka i na ponašanje optuženog od trenutka dobrovoljne predaje 2004. godine, v. konkretno Odgovor, par. 22-26, 28 i 29.

⁴⁶ Odgovor, par. 1 i 30-34. Tužilaštvo ističe da je u svojoj Odluci od 10. februara 2010. Veće odbilo tvrdnje optuženog o zloupotrebi postupka koja je navodno prouzročena trajanjem postupka i pritvora u pretpretresnoj fazi postupka.

vezi sa zloupotrebom postupka u prethodnoj fazi.⁴⁷ Tužilaštvo konkretno podseća da je nakon te Odluke Veće saslušalo više svedoka i rešilo složena proceduralna pitanja.⁴⁸ U pogledu zahteva koje je Veće rešilo nakon februara 2010, tužilaštvo smatra da se činjenica da optuženi i njegovi pomoćnici ne rade na jednom od dva službena jezika Međunarodnog suda odrazila na rešavanje njegovih zahteva i na rok koji se mogao odrediti za pretres na osnovu pravila 98bis.⁴⁹ Tužilaštvo takođe ističe da su ponašanje optuženog u vezi s prihvatanjem dokaznih predmeta i postupci u kojima ga se tereti za nepoštovanje suda prouzročili kašnjenja postupka.⁵⁰

IV. MERODAVNO PRAVO

18. Na osnovu člana 21 Statuta, svakom optuženom se garantuju određena prava u postupku, među kojima su konkretno pravo da mu se sudi bez nepotrebnog odgađanja kao i pravo na pravičan postupak.

19. Na osnovu prakse Međunarodnog suda i MKSR, sudije mogu obustaviti "postupak koji je zakonito pokrenut i nakon što je podignuta optužnica, ukoliko su prilikom vođenja inače zakonitog postupka primijenjene neprimjerene ili nezakonite procedure."⁵¹

20. U predmetu br. IT-95-5/18-I *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, Žalbena veće Međunarodnog suda ocenilo je da se samo dve situacije mogu smatrati opravdanim povodom za obustavu postupka: (i) ukoliko je pravično suđenje optuženom nemoguće, obično iz razloga vezanih za kašnjenje; i (ii) ukoliko bi u okolnostima nekog konkretnog predmeta, daljnje suđenje optuženom bilo u suprotnosti sa osećajem suda za pravdu.⁵²

21. Žalbena veće je preciziralo da samo izuzetni slučajevi kršenja ljudskih prava mogu opravdati odricanje neke sudske instance od svoje nadležnosti. Naime, u većini

⁴⁷ Odgovor, par. 35-47.

⁴⁸ Odgovor, par. 35-47.

⁴⁹ Odgovor, par. 38-40.

⁵⁰ Odgovor, par. 41-47.

⁵¹ U tom smislu, *Tužilac protiv Jean-Boscoa Barayagwize*, predmet br. ICTR-97-19QR72, 3. novembar 1999, par. 74 (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Barayagwiza*).

⁵² *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/AR73.4 "Odluka po Karadžićevoj žalbi na Odluku Pretresnog vijeća u vezi s navodnim sporazumom sa Holbrookeom", javno, 12. oktobar 2009. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Karadžić*), par. 45.

slučajeva takva bi odluka bila nesrazmerna u odnosu na štetu koju bi pretrpeo optuženi.⁵³ Prag kada se kršenja prava na odbranu smatraju dovoljno teškim da omoguće Veću da iskoristi svoje diskreciono pravo da okonča postupak je, shodno tome, izuzetno visok.⁵⁴

V. DISKUSIJA

1) O prekoračenju dozvoljenog broja reči u Zahtevu i Odgovoru

22. Veće napominje da je tužilaštvo ponovilo svoj zahtev da u Odgovoru prekorači dozvoljeni broj reči, iznesen u Zahtevu od 8. jula 2011,⁵⁵ obrazloživši to željom da ubrza postupak i da poštuje rok za odgovor propisan pravilom 126*bis* Pravilnika.⁵⁶

23. Veće napominje da Zahtev, koji sadrži 21.985 reči, daleko prekoračuje dozvoljeni broj od 3.000 reči, koji je propisan Uputstvom.⁵⁷

24. Međutim, imajući u vidu okolnosti u ovom slučaju i predmet zahteva, Veće smatra da treba dozvoliti, *ex post* i kao izuzetak, da optuženi i tužilaštvo prekorače dozvoljeni broj reči za Zahtev i Odgovor.

25. Stoga će Veće razmotriti Zahtev i Odgovor, i smatra da je Zahtev od 8. jula 2011. postao bespredmetan.

2) O zloupotrebi postupka

26. Pre svega, u pogledu argumenta tužilaštva da je korišćenje prava optuženog da se sam zastupa uticalo na vođenje postupka,⁵⁸ Veće podseća da član 21(4)(d) Statuta optuženom garantuje pravo da se sam zastupa, i da se korišćenje tog prava kao takvo ne može navoditi kao automatski uzrok kašnjenja postupka.

27. Veće zatim podseća da je u svojoj Odluci od 10. februara 2010, kojom je odbilo usmeni zahtev optuženog u vezi sa zloupotrebom postupka, istaklo da je međunarodnom i

⁵³ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 46.

⁵⁴ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 45 i 47.

⁵⁵ Zahtev od 8. jula 2011, par. 2-4.

⁵⁶ Odgovor, par. 5.

⁵⁷ Uputstvo, deo C) tačka 5 i 7.

⁵⁸ Odgovor, par. 3

evropskom sudskom praksom jasno utvrđeno da ne postoji unapred određeni rok nakon kojeg bi se postupak smatrao nepravičnim zbog nepotrebnog odgađanja.⁵⁹ Osim toga, Veće je konkretno u toj odluci više puta pokazalo da neprekidno obezbeđuje poštovanje prava na odbranu, a posebno prava priznatog članom 21(4)(c) Statuta.⁶⁰ U ovoj Odluci Veće neće ponavljati te argumente.

28. Veće, osim toga, napominje da optuženi nije tražio odobrenje da uloži žalbu na Odluku od 10. februara 2010, niti ponovno razmatranje te odluke od strane Veća. Prema tome, Veće konstatuje da optuženi nije iskoristio svoje pravo da pobija odluku Veća o nepostojanju zloupotrebe postupka pre 10. februara 2010, da će Zahtev razmatrati samo za period nakon 10. februara 2010.

29. Veće napominje da se optuženi u Zahtevu, kako bi naglasio da se radi o zloupotrebi postupka, zadovoljava time što nabraja članove Statuta, pravila Pravidnika i primere iz međunarodnih tela za zaštitu ljudskih prava kao i njihovu pravosudnu praksu, kojima se garantuje pravo da mu se sudi u razumnom roku, a da pritom nije dao konkretne primere kršenja u postupku koji se protiv njega vodi, osim činjenice da je sâm postupak još uvek u toku.

30. Veće, osim toga, napominje da se optuženi ograničava na to da u Zahtevu kritikuje trajanje svog pritvora upoređujući ga s trajanjem pritvora optuženih kojima je suđeno u raznim međunarodnim i državnim jurisdikcijama, u predmetima čija složenost nije uporediva s ovim slučajem i oslanjajući se na brzinu međunarodnih postupaka koji nisu krivičnog karaktera i koji se uglavnom odvijaju bez saslušavanja svedoka. Veće osim toga napominje da ima postupaka, konkretno na MKSR, koji su trajali daleko duže od ovog predmeta, a koje optuženi izbegava da pomene.⁶¹

31. Veće zatim napominje da od 10 februara 2010. u postupku nije bilo većih kašnjenja i da nije bilo odgađanja. Veće najzad napominje da od 10. februara 2010. optuženi još uvek Veću nije podneo zahtev za privremeno puštanje na slobodu na osnovu pravila 65(B) Pravidnika. Stoga Veće smatra da optuženi u svom Zahtevu ne iznosi

⁵⁹ Odluka od 10. februara 2010, par. 28-30.

⁶⁰ Odluka od 10. februara 2010, par. 28-30.

⁶¹ V. konkretno, *Tužilac protiv Pauline Nyiramasuhuko i drugih* (predmet br. 98-42-T).

nijedan element koji bi mu omogućio da zaključi da je došlo do zloupotrebe postupka, a posebno do preterano dugog pritvora u svetlu razvoja postupka u ovom predmetu od 10. februara 2010.

32. Stoga Veće smatra da treba odbiti Zahtev.

VI. DISPOZITIV

33. Iz tih razloga

NA OSNOVU člana 20 i 21 Statuta i pravila 54 i 73(A) Pravilnika,

PROGLAŠAVA Zahtev od 8. jula 2011. **BESPREDMETNIM,**

DOZVOLJAVA prekoračenje broja reči u Zahtevu i Odgovoru,

ODBIJA Zahtev.

Predsedavajući Veća, sudija Jean-Claude Antonetti, prilaže ovoj odluci svoje izdvojeno mišljenje.

Sastavljeno na engleskom i na francuskom jeziku, pri čemu se merodavnim smatra tekst na francuskom.

/potpis na originalu/

Jean-Claude Antonetti,
predsedavajući

Dana 29. septembra 2011.
U Hagu (Holandija)

[pečat Međunarodnog suda]